

תל-אביב, ט"ו בכסלו תשפ"א

1 בדצמבר 2020

חוזר מס' ח – 06 – 2635

לכבוד

התאגידים הבנקאיים והסולקים

הנדון: הון פיקוחי – השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים
(ניהול בנקאי תקין, הוראה מס' 299)

מבוא

1. בחוזר מס' ח-06 - 2634 מיום 29/11/2020 אומצו בהוראות הדיווח לציבור כללי החשבונאות החדשים שנקבעו בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses), להלן הכללים החדשים).
2. בהתאם להוראות הדיווח לציבור תאגידים בנקאיים וסולקים נדרשים ליישם כללים אלה, ככלל החל מיום 1.1.2022, ולזקוף את השפעת היישום לראשונה של כללים אלה לסעיף "עודפים" בדוחות הכספיים שלהם.
3. הכללים החדשים מיועדים להקדים רישום של הפרשות להפסדי אשראי, ובכך להפחית את ההתנהגות המחזורית של ההפרשה להפסדי אשראי ובכך לתרום ליציבות התאגידים הבנקאיים. עם זאת, כדי לצמצם השפעות בלתי צפויות על ההון הפיקוחי של יישום לראשונה של הכללים החדשים, ועדת באזל לפיקוח על בנקים ורשויות הפיקוח על בנקים בארה"ב ובמדינות אחרות בעולם קבעו הוראות מעבר לגבי השפעת היישום לראשונה של הכללים החדשים על ההון הפיקוחי.
4. לאור האמור נוצר צורך לעדכן את הוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "ההון הפיקוחי – הוראות המעבר" (להלן – הוראה 299).
5. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד, תיקנתי את הוראה 299.

תיקון ההוראה

6. בסעיף 5א. בהוראה 299 נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים, כמפורט בהוראה.

דברי הסבר

הוראות המעבר נקבעו כדי להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים החדשים על ההון הפיקוחי, בהתאם להנחיות ועדת באזל לפיקוח על בנקים ורשויות הפיקוח על בנקים בארה"ב ובמדינות אחרות בעולם.

תחילה

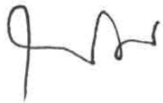
7. מועד התחילה של העדכון להוראות ניהול בנקאי תקין הינו המועד שבו תאגיד בנקאי או סולק מיישם לראשונה את הכללים החדשים בהתאם לנדרש בהוראות הדיווח לציבור.

עדכון הקובץ

8. מצורפים דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(12/20) [3] 299-1-6	(1/15) [2] 299-1-5

בכבוד רב,

יאיר אבידן

המפקח על הבנקים

ההון הפיקוחי – הוראות מעבר

מבוא

1. בכדי להקל על התאגידים הבנקאיים לעמוד בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III, נקבעה תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו. הוראה זו מפרטת את תקופות המעבר לפריטים השונים ואת אופן יישומן.

התאמות פיקוחיות וניכויים מההון

2. ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, כולל סכומים שמעל מגבלת ה-15% להשקעות משמעותיות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, ינוכו מהון עצמי רובד 1 כמפורט בטבלה להלן:

לשנה המתחילה ביום	ניכוי מהון עצמי רובד 1
1 בינואר 2014	20%
1 בינואר 2015	40%
1 בינואר 2016	60%
1 בינואר 2017	80%
1 בינואר 2018 ואילך	100%

3. בתקופת המעבר, היתרה שלא נוכתה מההון תמשיך להיות כפופה לטיפול הקיים.

4. במידה שההון העצמי בדוחות הכספיים יכלול יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים, ההנחיות בסעיף 2 לעיל לתקופת המעבר יחולו גם על יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר זה. ההנחיות בסעיף 2 לעיל לתקופת המעבר יחולו גם על סכום שנוקף ישירות לעודפים ליום 1.1.2013, בגין האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות בארה"ב לגבי הטבות לעובדים.

5. ההנחיות לתקופת המעבר יחולו גם על ניכויים מהון רובד 2, והיתרה שלא נוכתה מההון תמשיך להיות כפופה לטיפול הקיים. ניכויים שנדרש לנכות מהון רובד 1 נוסף ינוכו מהון עצמי רובד 1.

לדוגמה :

- כאשר נדרש ניכוי של פריט מההון לפי ההנחיות החדשות בשנת 2014, 20% מהסכום ינוכה מהון עצמי רובד 1 ו-80% ינוכה מרובד ההון הרלבנטי בהתאם לטיפול שהיה בתוקף עד 31 בדצמבר 2013.
- כאשר נדרש ניכוי של פריט מההון לפי ההנחיות החדשות בשנת 2014, ולפי ההנחיות שהיו בתוקף עד 31 בדצמבר 2013 פריט זה שוקלל לסיכון, 20% מסכום הפריט ינוכה מהון עצמי רובד 1 ו-80% ישוקלל לפי משקל הסיכון שהיה בתוקף עד 31 בדצמבר 2013.

5א. בנוסף לאמור לעיל, במידה שכתוצאה מהיישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים, חל ביום שבו תאגיד בנקאי יישם לראשונה את הכללים קיטון בהון העצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי, תאגיד בנקאי רשאי לכלול באופן חלקי בהון עצמי רובד 1 (כלומר להוסיף חזרה להון עצמי רובד 1) את הקיטון בהון עצמי רובד 1 שנרשם ביום היישום לראשונה (להלן "סכום התאמת המעבר"), על פני שלוש שנים ("תקופת המעבר") כמפורט בטבלה שלהלן :

תוספת להון עצמי רובד 1 (שיעור מסכום התאמת המעבר)	ביום 1 בינואר בשנת:
75%	<u>שנת היישום לראשונה</u>
50%	<u>שנת היישום השנייה</u>
25%	<u>שנת היישום השלישית</u>
0%	<u>שנת היישום הרביעית</u>

שקלול פריטים ב-1250%

6. הטיפול בהשקעה עודפת בתאגיד ריאלי בודד ייושם בהדרגה במהלך התקופה המתחילה ביום 1.1.2014 ומסתיימת ב-1 בינואר 2018 באופן דומה לטיפול בניכויים, כאשר בכל שנה החלק שאינו משוקלל ב-1250% ישוקלל לפי משקל סיכון שהיה בתוקף עד 31 בדצמבר 2013.

ניכויי סף

7. חישוב ניכויי הסף לתקופה המתחילה ב-1 בינואר 2014 ומסתיימת ב-1 בינואר 2018 ייעשה כמפורט בסעיף 13 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202.

הון שהונפק על ידי חברות בת ומוחזק על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)

8. הון שהונפק על ידי חברות בת ומוחזק על ידי צד ג' (זכויות מיעוט) ועומד בקריטריונים המפורטים בספח ב' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, יוכל להיכלל בהון הפיקוחי החל מ-1 בינואר 2014.

כאשר הון זה אינו כשיר להיכלל בהון הפיקוחי אך נכלל בהתאם לטיפול הקיים, 20% מסכום זה ינוכה מרובד ההון הרלוונטי ב-1 בינואר 2014, 40% ב-1 בינואר 2015, 60% ב-1 בינואר 2016, 80% ב-1 בינואר 2017 ו-100% ב-1 בינואר 2018 ואילך.

מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי

9. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי, העומדים בתנאים המפורטים בסעיף 10 להלן, יהיו כפופים להסדרי מעבר החל מיום 1 בינואר 2014. יתרת המכשירים להפחתה תקובע לפי הסכום הנומינלי שלה ביום 31 בדצמבר 2013. תקרת ההכרה בהם תהיה 80% החל מ-1 בינואר 2014, כשבכל שנה עוקבת מופחת תקרה זו ב-10 נקודות האחוז. תקרה זו תחול על מכשירי הון רובד 1 ועל הון רובד 2 בנפרד, והיא מתייחסת לסכום הכולל של המכשירים שהונפקו שאינם עומדים עוד בקריטריונים החדשים. במידה ומכשיר נפדה או שהכרתו בהון מופחתת, לאחר 1 בינואר 2014, הסכום הנומינלי המשמש כבסיס לחישוב לא יופחת. הטבלה להלן מפרטת את שיעורי ההפחתה:

לשנה המתחילה ביום	תקרת ההכרה במכשיר
1 בינואר 2014	80%
1 בינואר 2015	70%
1 בינואר 2016	60%
1 בינואר 2017	50%
1 בינואר 2018	40%
1 בינואר 2019	30%
1 בינואר 2020	20%
1 בינואר 2021	10%
1 בינואר 2022 ואילך	0%

10. א. מכשירי הון רובד 1 נוסף ורובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי או חברה בת שלו יוכלו להיות כשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר בכפוף לעמידה בתנאים הבאים:

- מכשירי הון שהונפקו לפני 12 בספטמבר 2010, יהיו כפופים להסדרי המעבר המפורטים בהוראה זו.
- מכשירי הון כאמור שהונפקו בין 12 בספטמבר 2010 ו-31 בדצמבר 2013:
 - מכשירים העומדים בכל הקריטריונים שבנספחים ג' ו-ד' בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, למעט קריטריון 11 לנספח ג', קריטריון 9 לנספח ד' ונספח ה'

(דרישות לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות), יהיו כפופים להסדרי המעבר המפורטים בהוראה זו.

- מכשירים שאינם עומדים באמור לעיל לא יהיו כשירים להכללה בהוראות המעבר.

ב. בנוסף, מכשירים הכוללים תמריץ לפדיון שהונפקו עד 12 בספטמבר 2010 יטופלו כדלקמן:

- מכשיר בעל אופציה לפדיון מוקדם והגדלת ריבית (או תמריץ אחר לפדיון) לפני 1 בינואר 2014, שאינו נפדה בתאריך הפירעון האפקטיבי שלו ועל בסיס צופה פני עתיד יעמוד בקריטריונים החדשים להכללה בהון רוברד 1 או רוברד 2, ימשיך להיות מוכר ברובד ההון הרלוונטי.
 - מכשיר בעל אופציה לפדיון מוקדם והגדלת ריבית (או תמריץ אחר לפדיון) ב-1 בינואר 2014 או לאחר מכן שאינו נפדה בתאריך הפירעון האפקטיבי שלו ועל בסיס צופה פני עתיד יעמוד בקריטריונים להכללה בהון רוברד 1 והון רוברד 2, ימשיך להיות מוכר ברובד ההון הרלוונטי. לפני תאריך הפירעון האפקטיבי, המכשיר ייחשב כ"מכשיר שאינו כשיר יותר כהון רוברד 1 נוסף או כהון רוברד 2" ויהיה כפוף להסדרי המעבר המפורטים בהוראה זו החל מ-1 בינואר 2014.
 - מכשיר בעל אופציה לפדיון מוקדם והגדלת ריבית (או תמריץ אחר לפדיון) בין 12 בספטמבר 2010 ל-1 בינואר 2014, שאינו נפדה בתאריך הפירעון האפקטיבי שלו ועל בסיס צופה פני עתיד אינו עומד בקריטריונים להכללה בהון רוברד 1 ורוברד 2, ייגרע במלואו מרובד ההון הרלוונטי החל מ-1 בינואר 2014.
 - מכשיר בעל אופציה לפדיון מוקדם והגדלת ריבית (או תמריץ אחר לפדיון) ב-1 בינואר 2014 או לאחר מכן, שאינו נפדה בתאריך הפירעון האפקטיבי שלו ועל בסיס צופה פני עתיד יעמוד בקריטריונים החדשים להכללה בהון רוברד 1 ובהון רוברד 2, ייגרע מרובד ההון הרלוונטי החל מתאריך הפירעון האפקטיבי שלו. לפני תאריך הפירעון האפקטיבי, המכשיר ייחשב כ"מכשיר שאינו כשיר יותר כהון רוברד 1 נוסף או כהון רוברד 2" ויהיה כפוף להסדרי המעבר המפורטים בהוראה זו החל מ-1 בינואר 2014.
 - מכשיר שכלל אופציה לפירעון מוקדם והגדלת ריבית (או תמריץ אחר לפדיון) ב-12 בספטמבר 2010 או לפני כן, ולא נפדה בתאריך הפירעון האפקטיבי שלו ועל בסיס צופה פני עתיד אינו עומד בקריטריונים החדשים להכללה בהון רוברד 1 ורוברד 2, ייחשב כ"מכשיר שאינו כשיר יותר כהון רוברד 1 נוסף או כהון רוברד 2" ויהיה כפוף להסדרי המעבר המפורטים בהוראה זו החל מ-1 בינואר 2014.
- נספח 1 כולל תרשים זרימה להדגמת יישום הוראות המעבר בגין מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי.

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
30/5/2013	חוזר מקורי	1	2386
7/1/2015	עדכון	2	2451
01/12/2020	עדכון	3	2635

